

Opis

Repetitorium z geografii gospodarczej, którego autorami są pracownicy Katedry Geografii Ekonomicznej Szkoły Głównej Handlowej, adresowane jest przede wszystkim do młodzieży szkół średnich, której pozwoli na usystematyzowanie, a także na pewne pogłębienie wiedzy. Zakres tematyczny książki wykracza poza obowiązujące w szkołach średnich minimum programowe z geografii ekonomicznej, może więc być ona także pomocna w przygotowywaniu się do zajęć fakultatywnych z geografii, zgodnie z wytycznymi zawartymi w nowych programach.

Treścią książki są zagadnienia ekonomicznogeograficzne świata i Polski. Mało miejsca poświęcono natomiast tematom wchodzącym w skład geografii fizycznej. Ograniczono się tylko do charakterystyki wybranych elementów środowiska przyrodniczego, mających istotny wpływ na gospodarkę, oraz problemów związanych z degradacją i ochroną środowiska. Charakterystyka ta w odniesieniu do świata jest jednak dość ogólna i od przygotowujących się do egzaminu wstępnego wymaga uzupełnienia o wiedzę zawartą w podręcznikach szkolnych oraz atlasach. Dotyczy to np. warunków klimatycznych (zwłaszcza zróżnicowania opadów i temperatur w większych krajach świata czy na poszczególnych kontynentach), zróżnicowania gleb czy naturalnej szaty roślinnej. Korzystanie z atlasu powinno, rzecz jasna, towarzyszyć lekturze całej książki, ponieważ ułatwia to kojarzenie różnych zagadnień przestrzennych.

Opracowując poszczególne rozdziały, autorzy starali się przedstawić nie tylko podstawowe wiadomości na temat zagadnień ludnościowych i rozmieszczenia poszczególnych działów gospodarki, lecz także wyjaśnić ich przyczyny, a często także następstwa. Objaśnienia te ze względu na niewielką objętość pracy są niekiedy bardzo zwarte i ich uchwycenie wymaga od Czytelnika uważnej lektury tekstu. Jest to istotne dla zrozumienia, że w przestrzeni ekonomicznogeograficznej i społeczno geograficznej występuje pewien ład, że zmiany w niej zachodzące nie są wyłącznie, czy przede wszystkim, dziełem przypadku. Nie jest dziełem przypadku np. rozmieszczenie ludności, rejonizacja upraw i wysokość osiąganych plonów, rozmieszczenie i wielkość portów morskich, rozmieszczenie poszczególnych gałęzi przemysłu w danym kraju czy ich słabszy bądź silniejszy rozwój w określonych krajach. Wynika to stąd, że poszczególne rodzaje działalności przynoszą większe korzyści, jeśli są rozwijane na danym terenie, a nie n. innym, że na danym etapie rozwoju wiedzy i postępu technicznego prowadzenie określonych rodzajów działalności jest możliwe tylko w określonych warunkach przyrodniczych lub że zbyt niski poziom rozwoju społecznoekonomicznego stanowi barierę ich rozwoju w danym kraju.

W przypadku Polski uwaga została zwrócona także na zmiany zachodzące w naszej gospodarce pod wpływem wprowadzania reform ustrojowych i ich następstwa przestrzenne, uwidaczniające się wyraziście np. w przemyśle czy strukturze geograficznej handlu zagranicznego.

Istotne znaczenie ma również lektura każdego rozdziału nie jako odrębnej całości, lecz jako jednego z elementów całej książki. Część zagadnień prezentowanych w poszczególnych rozdziałach jest bowiem powiązana ze sobą merytorycznie, np. dobre wyjaśnienie przyczyn gęstości zaludnienia wymaga powiązania z wiadomościami dotyczącymi przemysłu, rolnictwa, poziomu rozwoju ekonomicznego krajów, a także środowiska naturalnego. Bez znajomości rozmieszczenia przemysłu w Stanach Zjedn. Ameryki oraz źródeł zaopatrzenia tego kraju w surowce nie można wyjaśnić dużej koncentracji portów na wybrzeżu atlantyckim czy znaczenia Wielkich Jezior jako szlaku żeglownego.

Sięganie do różnych rozdziałów jest niezbędne także i z tego względu, że w książce nie ma ekonomicznogeograficznej charakterystyki poszczególnych krajów, a także regionów Polski. Materiał w niej zawarty pozwala jednak scharakteryzować niektóre kraje, np. Stany Zjedn. Ameryki, Rosję,

Kanadę oraz wszystkie regiony Polski.

Książka jest kierowana przede wszystkim do Czytelników, którzy będą z korzystali w czasie przygotowywania się do egzaminu wstępnego na studia. grupie osób pragniemy również zwrócić uwagę na potrzebę śledzenia bieżąc informacji dotyczących istotnych przemian politycznych i gospodarczych zachodzących we współczesnym świecie, a także w gospodarce naszego kraju.

Spis treści

Część 1. ŚWIAT

1. Środowisko geograficzne - Ewa Taylor

Człowiek a środowisko

Budowa geologiczna Ziemi

Ukształtowanie powierzchni Ziemi

Klimat

Wody

Gleby

Szata roślinna

Dewastacja i ochrona środowiska

2. Polityczna i gospodarcza mapa świata - Kazimierz Kuciński

Polityczna mapa świata i jej zmiany

Nierównomierność poziomu rozwoju gospodarczego

Kraje gospodarczo rozwinięte

Kraje rozwijające się

Klasyfikacja krajów

3. Ludność - Małgorzata Poniatońska-Jaksch

Ludność świata w rozwoju historycznym

Ludność świata według kontynentów

Najludniejsze kraje świata

Ruch naturalny ludności

Rola ruchów migracyjnych w zmianach liczby ludności

Rozmieszczenie ludności

Struktura demograficzna

Struktura zawodowa ludności

Urbanizacja

4. Przemysł - Irena Fierla

Struktura i rozmieszczenie przemysłu w świecie

Czynniki lokalizacji przemysłu

Okręgi przemysłowe

Energetyka

Hutnictwo

Przemysł elektromaszynowy

Przemysł chemiczny
Przemysł włókienniczy

5. Rolnictwo - Hanna Godlewska
Struktura użytkowania ziemi
Produkcja roślinna i jej rozmieszczenie
Hodowla zwierząt gospodarskich
Stan wyżywienia ludności świata i perspektywy jego poprawy

6. Transport - Jacek Brdulak
Transport samochodowy
Transport wodny śródlądowy
Transport przesyłowy
Transport kolejowy
Transport lotniczy
Transport morski

7. Handel zagraniczny - Jacek Brdulak
Międzynarodowy współpraca gospodarcza
Mierniki oceny handlu zagranicznego
Struktura towarowa i geograficzna handlu światowego
Część 2. POLSKA

8. Środowisko geograficzne - Ewa Taylor
Budowa geologiczna
Ukształtowanie powierzchni ziemi
Klimat
Wody
Gleby
Lasy
Obszary ekologicznego zagrożenia

9. Ludność - Barbara Trzcińska
Liczba ludności i jej zmiany
Przyrost naturalny
Rozmieszczenie ludności
Struktura demograficzna
Procesy urbanizacyjne
Struktura społeczno-zawodowa

10. Przemysł - Irena Fierla
Poziom rozwoju przemysłu
Przemysł paliwowo-energetyczny
Hutnictwo
Przemysł elektromaszynowy

Przemysł chemiczny
Przemysł mineralny
Przemysł drzewny i papierniczy
Przemysł lekki
Przemysł spożywczy
Okręgi przemysłowe

11. Rolnictwo i leśnictwo - Hanna Godlewska

Przyrodnicze warunki rozwoju rolnictwa
Struktura użytkowania ziemi
Struktura sektorowa rolnictwa
Rozmieszczenie upraw
Hodowla zwierząt gospodarskich
Zmiany w rozwoju rolnictwa w warunkach gospodarki rynkowej
Leśnictwo

12. Transport - Jacek Brdulak

Transport samochodowy
Transport kolejowy
Transport wodny śródlądowy
Transport przesyłowy
Transport lotniczy
Transport morski
Główne węzły transportowe

13. Handel zagraniczny - Jacek Brdulak

Rozwój handlu zagranicznego Polski
Struktura geograficzno-towarowa handlu zagranicznego